30 oktober 2022, 10.00 uur, Joriskerk in Venlo

Dankdienst voor het Gouden Jubileum: Een halve eeuw predikantschap van

Ds. Margriet Gosker

Liturg: ds. René de Reuver, Scriba van de Protestantse Kerk in Nederland h.t.

Gezongen: Psalm 84:1 en 6 (Hoe lieflijk, hoe goed is mij Heer het huis…)

Votum en Groet

Smeekgebed gevolgd door Kyrielied

Woorden van Gods trouw uit Psalm 145

Genadig en liefdevol is de Heer, geduldig en groot is zijn trouw. Goed is de Heer voor alles en allen, en ontfermt zich over heel zijn schepping. Laten al uw schepselen u loven, en uw getrouwen u prijzen. Een steun is de Heer voor wie is gevallen, wie gebukt gaat richt hij op. Allen zien hoopvol naar u uit, u geeft voedsel, op de juiste tijd. Gul is uw hand geopend, u vervult het verlangen van alles wat leeft. Rechtvaardig is de Heer in alles wat hij doet, zijn schepselen blijft hij trouw. Allen die hem aanroepen in vast vertrouwen is de Heer nabij.

Lied: 898:1 (Een vast burcht is onze God)

Gebed om verlichting met de Heilige Geest, gevolgd door lied 670: 1, 2, 6,7 (Kom Schepper, Geest)

O.T. Lezing: 2 Kronieken 6:18-20 en 28-32 (NBV 21)

Zou God werkelijk bij de mensen op aarde kunnen wonen? Zelfs de hoogste hemel kan U niet
bevatten, laat staan dit huis, dat ik voor u heb gebouwd.[19]Heer, mijn God, luister naar het smeekgebed
van uw dienaar en naar mijn verzuchtingen. [20]Wees dag en nacht opmerkzaam op wat er gebeurt in
deze tempel, de plaats waarvan U zelf hebt gezegd dat hier Uw naam zou wonen en verhoor mijn
gebeden.[28]Als hongersnood uitbreekt in het land of de pest, er misoogsten zijn of het land te lijden
heeft van sprinkhanen of andere insecten, als de vijanden van uw volk het land zijn binnengevallen en
de steden belegeren of als er andere plagen of ziektes zijn,[29]luister dan zowel naar het smeekgebed van
ieder persoonlijk als naar het bidden van uw gehele volk.[30]Luister vanuit de hemel waar U woont.

Vergeef en geef ieder wat hij of zij verdient, want U alleen kent de harten van alle mensen.[31]Dan zullen zij diep ontzag voor U koesteren en de wegen bewandelen die U wijst, zolang ze leven in het land dat u onze voorouders gegeven hebt.[32]Zelfs als vreemdelingen die niet bij uw volk Israël horen, iets vernemen over uw grote naam en vanuit verre landen hierheen komen om uw grote naam te vereren en in de richting van deze tempel bidden,[33]luister dan naar hen vanuit de hemel waar U woont en geef hun wat zij van U vragen. Dan zullen alle volken ter wereld U leren kennen, eren en gehoorzamen, net zoals uw volk Israël dat doet. En ook zij zullen dan beseffen dat aan deze tempel, die ik heb gebouwd, uw Naam verbonden is.
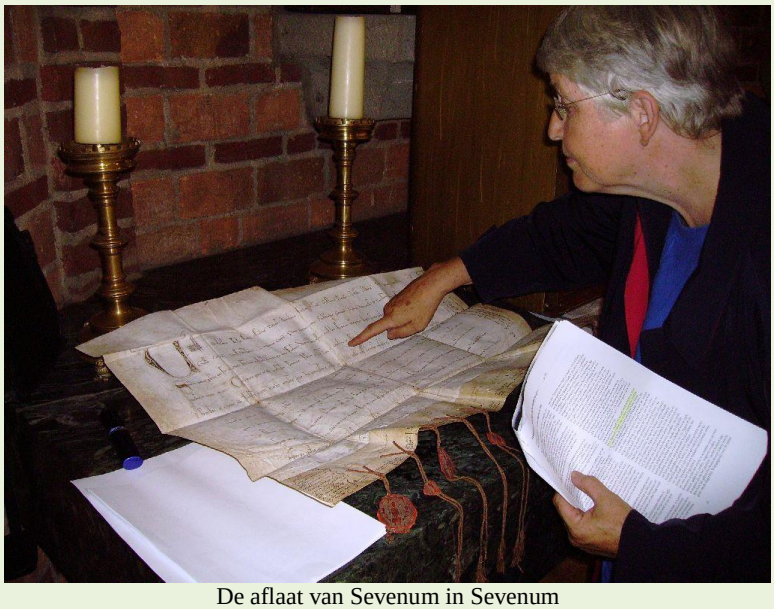
Gezongen: Psalm 127 1 en 2 (Wanneer de Heer het huis niet bouwt)

N.T. lezing: Hebreeën 3:1-6

Daarom, heilige broeders en zusters, die deel hebt aan de hemelse roeping, richt uw aandacht op Jezus, de apostel en hogepriester van het geloof dat wij belijden, die trouw is aan wie Hem heeft aangesteld, zoals Mozes in heel Gods huis zijn taak trouw vervulde. Jezus echter werd groter eer waardig geacht dan Mozes, zoals de bouwer van een huis meer eer krijgt dan het huis zelf. Elk huis heeft een bouwer, maar God is de bouwer van alles. Mozes vervulde trouw zijn taak als dienaar in heel Gods huis, om te getuigen van de woorden die God zou spreken, Christus echter is trouw als Zoon die over dat huis is aangesteld. Wij vormen dat huis, als we tenminste trots en zonder schroom vasthouden aan datgene waarop wij hopen.

Gezongen: Lied 280: 1, 2, 3, 4 (De vreugde voert ons naar dit huis)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, morgen is het Hervormingsdag, nog altijd een gedenkwaardige dag. De tekst die ik voor deze dag koos luidt: *Zou God werkelijk bij de mensen op aarde willen wonen?* In 1517, toen Luther met zijn 95 stellingen kwam, wilde hij de kerk van zijn tijd hervormen, resetten, vernieuwen. De kerk van Rome en de hele geestelijkheid was toen in verval, versleten, belust op geld en uiterlijke schijn. Je kon voor veel geld aflaten kopen en daarmee je zonden afbetalen. Eén van die aflaten is nu nog bij de pastoor[hier vlak bij in de kerk van Sevenum en die aflaat was geldig voor iedereen. Alle zonden van dat hele dorp waren in één keer afgekocht. Je kunt ervan vinden wat je wilt, maar er was toen wel zondenbesef.

De aflaat van Sevenum in Sevenum

Luther ging daaronder gebukt en wilde zich ervan bevrijden. Hij wilde met Gods Geest nieuw leven in de kerk blazen: bezieling en inspiratie! Hij wilde geen scheuring of afscheiding, Hij wilde dat de kerk zou loskomen van geld en van de uiterlijke schijn. Hij wilde dat de kerk mensen weer zou aanspreken!

Hij wilde mensen in het hart raken! Hij wilde de kern pakken! Het evangelie brengen! Het geloof verkondigen in Jezus Christus. Met Luthers woorden:

Christus die de dood vernietigd heeft.
Hij heeft gerechtigheid gebracht,
de dood verslonden,
het leven gegeven,
de hel overwonnen
en Hij schenkt ons
de eeuwige heerlijkheid.

Zou God werkelijk bij de mensen op aarde willen wonen? Deze tekst uit het gebed van Salomo was vijftig jaar geleden in Heerhugowaard mijn intredetekst. Alleen lazen we die tekst toen niet uit II Kronieken 6, maar uit I Koningen 8. Wist ik dat nog? Na vijftig jaar? Nee hoor. Toen ik nog een jonge dominee was, dacht ik dat ik als ouwe dominee wel heel erg veel zou weten en dat ik alles zou onthouden. Maar zo is het niet. Ik onthoud mijn eigen preken nog niet eens een maand. Ze zijn zó weer weg. Ze zijn voeding, wekelijkse kost. En net als dagelijkse kost raakt iedereen dat zeer snel weer kwijt. Je hebt steeds nieuwe voeding nodig. Een boterham van gisteren kun je nog wel opeten.

Dat is zelfs duurzaam! En gezond. Dat moet je niet weggooien Maar een boterham van een week geleden is niet aan te bevelen. Dat is met je geloof ook zo, al hoef je daar niet op een week te kijken.Het gebed van Salomo staat dus dubbel in de Bijbel. Het is als een dubbele boterham. Je kunt er een poosje op kauwen, maar eenmaal binnen raakt je die substantie ook snel weer kwijt. Daarom moeten we ook elke dag eten! En daarom moeten we óók elke dag voor onze geestelijke voeding zorgen. Anders verdor je, geestelijk gesproken! Het is dan niet je huid, maar je ziel die verschrompelt.

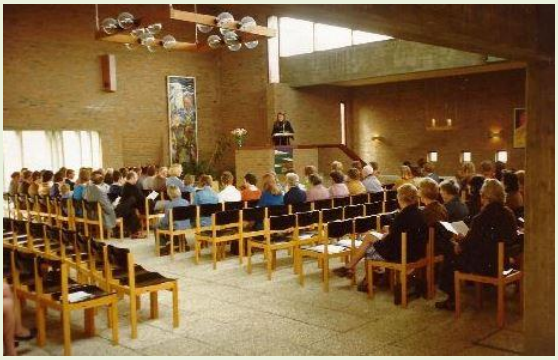
Toen Maarten Luther in 1517 sprak over het Onze Vader en het dagelijks brood, had hij het precies over die broodnodige geestelijke voeding. Zijn uitleg van de vierde bede gaat dan ook vooral over de voeding van de ziel door onze Heer Jezus Christus, die zelf het Brood des Levens is.

Het gebed van Salomo vinden we dus – zoals gezegd- twee maal in de Bijbel. En die twee teksten zijn bijna identiek. Is er ook verschil? Jawel, het hoofdstuk is in Koningen wat langer (66 verzen), en in Kronieken wat beknopter (42 verzen).Nu ja, ik preek ook een stuk korter dan vijftig jaar geleden, zeggen ze. Dus dat past wel. Er zijn hier tot mijn vreugde vandaag twee mensen in de kerk, die op 8 oktober 1972 óók onder mijn gehoor zaten. Weten zij nog wat ik toen zei? Welnee, maar ze zijn wel hun hele leven naar de kerk blijven komen, naar Gods huis, om zich te voeden met het evangelie. Levend brood. Brood des levens. Christus zelf, zou Luther zeggen

Waarom koos ik als jonge dominee voor deze tekst uit het gebed van Salomo ah begin van mijn predikantschap? Het sprak me aan, dat de Eeuwige, die id hemel woont, bij ons mensen op aarde wonen wil. Het gaat over Gods nabijheid. *Zou de Eeuwige, hemelhoge God werkelijk op aarde bij de mensen willen wonen?*

U weet wel, dat dit gebed klonk bij de bouw van de tempel in Jeruzalem! Gods huis. Een vindplaats van God. Op deze plek kun je God ontmoeten. Dat was Salomo's gedachte, toen hij de tempel ging bouwen. Een nieuw begin. Maar tegelijk weten we ook, dat dit gebed pas veel later na de ballingschap is opgeschreven toen de tempel in Jeruzalem allang was verwoest. In ballingschap! Dan gaan mensen terugverlangen naar vroeger. En hoe goed het toen was om in God huis te zijn. Bouwen aan het huis van God. Meebouwen aan Gods huis: de kerk. Vindplaats van God. Dat is wat ik wilde als jonge dominee. De kerk vernieuwen in het spoor van de Reformatie, maar met een open oecumenische blik. Het evangelie brengen en het geloof bevestigen.

Niet om te héérsen over andermans geloof, maar om bij te dragen aan ieders geloofsvreugde. Bouwen aan Gods huis: de kerk van Jezus Christus. Is dat gelukt? Nou ja. Nou nee. Enkel historische gezien zeker niet. Van de vijf kerken waaraan ik als predikant verbonden was, hebben er twee nu een andere bestemming. De Exoduskerk in Heerhugowaard is nu een torenflat, en de Bankraskerk in Amstelveen is een Synagoge!

Exoduskerk Heerhugowaard met Margriet Gosker op de kansel

Bankraskerk Amstelveen

De kerken in Oostzaan, Venlo en Boxmeer hebben te kampen met gebrek aan ambtsdragers, en met verlies, krimp en kramp. Of met een Bijbelse term: Het is in de kerk een beetje Babylonische ballingschap. Nee niet een beetje. Een beetje veel! Het secularisatieproces, dat in de zestiger jaren van de vorige eeuw begon heeft zich de afgelopen vijftig jaar in hoog tempo doorgezet. In Heerhugowaard hadden we in de jaren zeventig grote belijdenisgroepen en bijna elke zondag dopen. De kerk groeide indie tijd van 300 naar 1800 leden. Dat vond ik toen heel gewoon. Nu denk ik: wat een ongekende zegen was dat toen! Des te meer ben ik ervan overtuigd geraakt:

Als de Here het huis niet bouwt, tevergeefs zwoegen de bouwlieden.

Ik ben blij, dat ik uit alle kerken waaraan ik verbonden ben geweest berichten en bemoediging heb gekregen. Kerkgebouwen mogen verdwenen zijn, maar een gebouw is slechts hout en steen. Meer niet. Het echte Godshuis dat zijn wij zelf. Zo zegt het de Hebreeënbrief . Dat is de gemeente van Christus waar het Woord verkondigd wordt en de Sacramenten bediend. Wij met elkaar als gemeente van Christus, wij vormen samen dat huis! En aan dat huis moet je bouwen, OK: zwoegen. Je moet het onderhouden, zodat het bewoonbaar blijft, ook voor nieuwe generaties. En die zijn er! De pioniers, die op allerlei plekken in Nederland te vinden zijn proberen nieuwe vormen van kerk-zijn en nieuwe wegen te zoeken om het evangelie door te geven aan nieuwe generaties.

Waarom koos ik als jonge dominee voor deze tekst? Ik denk omdat het een gebed is. En het gebed is de kern en de hartslag van het geloof. Gebed is niet alleen je vragen en zorgen naar Boven sturen. Het is vooral je hart openen voor God. Gebed is ook de kern van elk kerkelijk ambt. Dat is zó heilzaam, dat je als ambtsdrager aan het eind van elke dag naar God gaat en dat je dan bidt voor al die mensen die *op die dag* op je pad kwamen. Niet gisteren! Niet morgen! Maar vandaag. Dat is te overzien en dat is te doen. En dat moet je ook doen. Het structureert je gebedsleven. Dat vond en vind ik zo wondermooi in deze tekst.

Salomo vraagt om Gods luisterend oor. *God, luister naar het smeekgebed van. uw dienaar*!

Ik kan u vertellen dat ik dat hoor als een ambtsgebed. Dat je als ‘dienaar van God’ en zeker als ‘dienaar van het goddelijke Woord vráágt of de Heer naar je gebed wil luisteren. En ook naar je verzuchtingen. Want het ambt brengt behalve vreugde ook de nodige verzuchtingen met zich mee! Dat weet ik uit eigen ervaring en dat weten veel kerkenraadsleden hier in de kerk ook. Ik ken maar weinig ambtsdragers, die niet een periode hebben gehad, dat ze echt hebben geleden aan de kerk.
Maar het gebed van Salomo is *niet alléén* een ambtsgebed. Want Salomo vraagt ook of de Heer wil luisteren naar het gebed v. iedereen persoonlijk en naar het bidden van het hele volk als gemeenschap.

Ambtsgebed, persoonlijk gebed en gezamenlijk gebed: Dat is de drieslag, die ik ontdekte in het gebed van Salomo. Het ambtsgebed is voor de mensen die op je pad komen, het persoonlijk gebed is voor je eigen ziel en het gezamenlijk gebed is voor de noden van allen in onze samenleving, in de politiek, in de maatschappij, in de kerk en in de wereld. Als je bidt als ambtsdrager, dan leg je de noden van de gemeenschap, die aan je goede zorgen is toevertrouwd neer bij God. Het persoonlijk gebed is er voor iedereen. Je kunt het overal bidden. Thuis, in het bos, maar ook in de kerk. Het stille gebed is daar dan het moment voor. Maar zijn we daar in onze luidruchtige tijd niet een beetje bang geworden, voor stilte? Ook in de kerk? Toen iemand eens tegen me zei, dat het stille gebed in de kerk veel te lang duurde - bij mij dan welteverstaan [en dat is meer dan eens gebeurd], heb ik gezegd:

Heb je niets anders te bidden
dan: Dag lieve Heer,
hier ben ik weer,
tot de volgende keer .
En klaar!
Want de tijd is op!???

In het stille gebed bidden we alléén en samen, Samen én alleen. Dat is het mooie ervan.

Waarom koos ik ook al weer als jonge dominee voor deze tekst? In het gebed van Salomo wordt alles benoemd wat een mens maar in het leven kan meemaken. Plagen, ongelukken, slechte oogsten, epidemieën, hongersnood, vijandschap, noem het allemaal maar op. Dat raakte me. Ik wilde graag een goede pastor worden, eentje die echt kon luisteren naar mensen, en er voor hen wilde zijn, ook als het anders liep in het leven dan gehoopt en verwacht. Is dat gelukt?

Ik heb veel voorbij zien komen in die vijftig jaar. Drugsmisbruik. De ellende van gokverslaving. Het eerste geval van euthanasie. Dat vond ik maar wat moeilijk. Dat was toen ook nog helemaal taboe. Een kleuter die verdronk! Een kindje zonder levensverwachting dopen en begraven. Ik heb meegeleefd m. ouders van wie de kinderen het verkeerde pad op gingen. Ik zag incest. Ik zag een vader die zijn kind misbruikte. En wat was ik dankbaar als het me lukte niet alleen solidair te kunnen zijn met slachtoffer, maar ook een pastor te kunnen blijven voor de dader. Want dat is wel het moeilijkste van alles.

Niet oordelen. Een goede herder blijven, ook als iemand héél, héél erg de fout is ingegaan. Dan komt het aan op vergeving. In de tijd v. Salomo werd narigheid en onheil als een straf op de zonde gezien. Dat zien wij in onze tijd wel een beetje anders, maar vergeving voor iemand die zijn kind misbruikt? Dat is wel heel heftig.

Ik heb ook vast foutengemaakt en steken laten vallen in mijn pastoraat. Maar dat hoor je als dominee meestal zelf niet [of hooguit van anderen]. Maar toen de beide ouders van het misbruikte kind uit Heerhugowaard naar Oostzaan toe kwamen [waar wij inmiddels woonden] en me kwamen bedanken omdat ik ze op het moeilijkste moment géén van drieën had laten vallen, toen was ik even heel blij. Dat is het mooie van het predikantsambt. Dat je in Gods naam dicht bij mensen kunt zijn op hun meest moeilijke momenten. Daarvoor dank ik God.

Gods nabijheid. Gebed. Vergeving. Wat een genade, dat vergeving mogelijk is bij God.

Onze God is een Ontfermer. Het gebed van Salomo weet dat óók: dat God de harten van de mensen kent en dat we allemaal vergeving nodig hebben voor wat we verkeerd deden of nalieten. De RKK kent daarom nog steeds boetediensten. Het zou goed zijn als wij als protestanten ook weer boetediensten zouden in voeren. En dat het gebed om schuldvergeving weer méér zou gaan leven in de eredienst. Nu roepen wij vaak om ontferming en dan zingen we vlak daarop een glorialied. Maar. denken we er nog wel eens over na of we het allemaal wel goed doen?

Er is nog iets wat ik naar voren wil halen uit het gebed van Salomo. Iets wat niet vanzelfsprekend is, zeker niet in onze tijd, maar wel fundamenteel. Dat is het gebed voor de vreemdeling in ons midden.

Toen ik jong was noemden we dat gastarbeiders. Dat waren er toen nog niet zo veel. Migranten, zeggen we nu. Of mensen m. een migratie-achtergrond. Het gebed van Salomo neemt het voor hen op. Voor mensen die er niet bij horen. Die anders zijn. Die buiten de boot vallen. Die hun land moesten ontvluchten. Als wij als kerkgemeenschap een voorbeeld zijn van liefde en gastvrijheid, dan kunnen we iets van Gods goedheid uitstralen naar anderen. Dan zien ze aan ons, dat God op aarde bij mensen wonen wil, Dan zien ze aan ons, dat wij samen bouwen ah huis, waaraan Gods naam verbonden is.
.
Nu denk ik even terug aan de Bethelkapel in Den Haag, waar de kerk in 2018-2019 een vrijplaats was voor een Armeense familie. Een indrukwekkende actie die zelfs ons landsbestuur op andere en betere gedachten bracht. Ik denk aan het vluchtelingen- werk van de Raad v. Kerken. Ik denk aan het initiatief van onze landelijke kerk en de kerk in Kampen om in de komende maanden 8500 tot 10.000 vluchtelingen op te vangen in leegstaande pastorieën, kerkzaaltjes en vakantiehuisjes. Dat is kerk.

Dat is de plaats waar God wil wonen op aarde bij de mensen.

Elk huis heeft een bouwer (zegt de Hebreeënbrief). En wij ambtsdragers en gemeenteleden- wij mogen de bouwlieden zijn. Ik weet het. De kerk heeft de wind niet mee in onze tijd. Het is vaak ploeteren en zwoegen. *Als de Here het huis niet bouwt, tevergeefs zwoegen de bouwlieden*.

Morgen is het hervormingsdag. In Luthers tijd was de kerk ook erg in verval. Op een andere manier dan nu, maar even heftig. Maar er kwam een Reformatie, die heilzaam was [op de lange duur óók vr de RKK]. Nu heeft Luther zelfs een plein in Rome, dat naar hem genoemd is.

En Lutheranen en Rooms-katholieken hebben in 1999 plechtig verklaard, dat ze elkaar gevonden hebben op het moeilijke punt van de rechtvaardigingsleer en dat ze elkaar niet langer meer verketteren. Een wonder van verzoening. Op 18 januari 1518 schreef Luther in een brief aan Georg Spalatinus (1484-1545), een van zijn allerbeste vrienden en tevens secretaris van keurvorst Frederik de Wijze (1486-1525): Eén ding staat vast: We kunnen de Schrift nog zo goed bestuderen, maar het begint altijd bij het gebed, waarin je God vraagt, of er iets tot stand mag komen door jou. Tot Gods eer en niet tot eer van jezelf. Vertrouw dus niet op je eigen inspanning en inzicht, maar bouw enkel en alleen op de werking van Gods Geest. Geloof me, ik heb het ervaren. (WABr 1, nr. 57)

Ik sta hier nu als een dankbaar en gezegend mens.

Dankbaar voor het ambt dat ik mag dragen, dankbaar voor Gods Woord, dat hier en overal verkondigd wordt, dankbaar voor gebed en zegen en vergeving en ik zeg het de Reformatoren na: Soli Deo Gloria: Alles tot Gods eer. Amen

Muzikaal intermezzo door Roelof Hamberg i.v.m. Hervormingsdag op 31 oktober:

Variatie op: Een vaste burcht is onze God

Zingen: 704: 1, 2, 3 (Dank, dank nu allen God

Woord van ds René de Reuver bij de vijftigjarige ambtsbediening van ds Margriet Gosker

Zingen: Zegenbede: Psalm 134: 2 3 (Die in het huis des Heren zijt)

Dankwoord van ds Margriet Gosker

Het leven van de gemeente en inzameling

Dankgebed, voorbeden, stil gebed Onze Vader

Slotlied: 418: 1, 2 3 en 4 (God schenk ons de kracht)

Zending;

Ga nu heen in vrede. Houd goede moed. Bemoedig de angstigen van hart. Steun de zwakken.
Sterk de bedroefden. Eer alle mensen en bemin God, vreugdevol, in de kracht van de Heilige Geest
En ontvang nu de zegen van de Heer.

De Genade van onze Heer Jezus Christus
En de liefde Gods
En de gemeenschap van de Heilige Geest zij met u allen.

Gezongen *Amen*

Na de zegen: Lied 425 (Vervuld van uw zegen….)

Dankwoord van Gerrit van de Ruitenbeek
Voorzitter van de kerkenraad van de Protestantse Gemeente Venlo en omstreken

Dienstdoend predikant in Oostzaan (1979-1985)

Dienstdoend predikant in Venlo (2004-2010)

Dienstdoend predikant in Boxmeer (2011-2013)